

sågverk

Rakt virke spar miljoner

Av allt trä som produceras går 60-70 % förr eller senare till bygande och boende. När trä används i byggande är den yttre formen på virket en kritisk faktor. Virke som är skevt och krokigt är olämpligt att bygga med och måste kasseras. På byggsplatsen eller i bygghandeln kasseras ofta upp till 30% av det virke som levererats.

I projektet "Rakt virke" har utrustning för mätning av fibervinkeln utvecklats för att i den löpande produktionen i sågverket bestämma vilka stockar som kan ge upphov till skevt virke. En speciell torkningsmetod ser till att sådant virke blir rakt. I projektet har också olika utrustningar testats för att mäta skevheten hos virkesstyckena vid slutsorteringen i justerverket. En metod har dessutom utvecklats för att i en speciell konditionering, efter justerverket, rätta till virke som fortfarande är skevt.

Utrustningarna och metoderna har testats och verifierats industriellt. Ju tidigare i förädlingsprocessen som felaktigt virke kan sorteras bort eller korrigeras, desto mer pengar går det att spara. Inom byggandet kan spillet minska och byggprocessen effektiviseras. Även i sågverken kan spillet minska, produktvärdet öka och processen effektiviseras.

Pengar att tjäna

Genom att använda metoderna rätt kan mångmiljonbelopp sparas, både hos producenterna och hos träanvändarna.

Men kvar står ännu mer uttalat att trämaterialleverantörerna måste be-

härskas sitt material. Det är de som har ansvaret för att leverera virke som kunden verkligen kan använda. Annars tappar trä marknadsandelar till andra material.

Inom byggindustrin finns det specificerade krav på skevhet och kantkrok för regelvirke med utgångspunkt i vilken funktion virket kommer att ha. Idag kasseras stora mängder virke beroende på t ex skevhet. Anledningen är en kombination av att byggindustrin inte kan ställa korrekta krav och att sågverken inte kunnat leverera rätt material.

Sågverket kan dra nytta av resultaten från projektet "Rakt virke" på olika sätt.

Till exempel kan rätt råvara bättre kombineras till speciellt högkvalitativa produkter genom en effektiv fibervinkelmätning av timret. Det ökar sågverkets ekonomiska utbyte.

Genom rätt torkning kan också virke som "vill" skeva tvingas att bli rakt.

Med en noggrannare sortering i justerverket kan sågverket säkerställa att alla kunder får just det som de beställt.

Om nedklassning av virket inte behövs är det lätt att se vad man kan tjäna rent ekonomiskt.

Det är värt väldigt mycket för sågverket om det kan öka en produkts värde, från att ha varit en utskottsprodukt till att bli en produkt av bättre kvalitet. Vissa marknader, t ex den japanska, ställer mycket höga krav när det gäller deformationer. I vissa sortiment kan en enskild plankas värde faktiskt dubblas om den är rak i stället för skev.

Och om sågverket kan leverera rakt virke kan det ta bättre betalt. Värdet för kunden kan ligga på 200-400 SEK/m³.

För sågverket är rakt virke också en körbarhetsfråga, eftersom skevt virke ställer till stora produktionsproblem med mycket stora stopptidskostnader.

Och de sågverk som tillämpar resultaten från projektet "Rakt virke" kommer att kunna leverera rakt virke.

SP Trätek hjälper till

Resultaten från "Rakt virke"-projektet kan nu tillämpas industriellt.

Det enskilda sågverket kan nu ta den nya tekniken i full drift. Det kan SP Träteks personal hjälpa till med.

Utrustning för fibervinkelmätning på stockar.

Tre mätsystem installerade i justerverket.

SP Trätekt erbjuder följande tjänster rörande Rakt virke

- Installation av fibervinkelmätare
- Justering och trimning av torkprogram
- Spårning och styrning av snedfibrigt virke
- Justering av konditioneringsprogram för rakt virke
- Analys av mängden deformerat virke före och efter åtgärderna
- Metoder för motskevning

Övriga tjänster:

- Utvärdering av sorteringsnoggrannhet
- Utbildning i sortering av sågad vara
- Formulering av sågverksspecifika sorteringsregler
- Måttkontroll på sågad vara
- Kantverksundersökningar
- Stoptidsanalyser
- Investeringsanalyser
- Inläggningsanalyser
- Produktionsanalyser
- Utbildning i trämateriallära
- Hanteringsskadestudier
- Utvärdering av automatisk råsortering
- Provsågningar
- Utbytesanalyser
- Utvärdering av reducerflisutbytet
- Utvärdering av torkkvalitet
- Utbildning för torkskötare
- Utbildning i datoranvändning
- Optimering av timmerklassläggning
- Kontroll av mätramens funktion och mätnoggrannhet
- Utvärdering av mätramens krok- och avsmalningskorrektion
- Utbildning i timmermätning
- Utbildning i samband med byte av mätram
- Stöd vid investering i ny mätram
- Mätning av förekomst av kapsprickor

Kontakta oss för mer information

Johan Oja
010-516 62 37
johan.oja@sp.se

Thomas Wamming
010-516 62 39
thomas.wamming@sp.se

Anders Lycken
010-516 62 13
anders.lycken@sp.se

Per-Anders Fjellström
010-516 62 32
paf@sp.se

SP Träteks samlade kompetens presenteras på

www.sp.se/sv/areas/wood

SP Trätekt